

SEKLET

Nr 2.

1954

"TEOFILOS"

I boken "Skolminnen" berättar kyrkoherde Edquist om en sällsam händelse vid Fjellstedtska skolan i början av 1890-talet. E. var då själv lärjunge vid läroverket, kännare av saken, han liksom andra kamrater, som berättat den på lika sätt. Vi återgiva här det väsentliga av den utförliga berättelsen.

"Det är med avsikt hans verkliga namn inte nämnes. Till den grad anspråkslös var han, att han led av beröm.

I klassen var Teofilos alltid primus. Både å hjärtats och huvudets vägnar ha kanske få varit så utrustade som han. I studentexamen erhöill han högsta betyget i alla ämnen med undantag av två. Men då han fått se betyget, stängde han in sig på sitt rum och grät som ett barn. Större börda än hans laudaturbetyg kunde för tillfället inte läggas på honom. Han kände det omöjligt att motsvara de krav betyget ställde på honom. Och det gjorde honom nästan förtvivlad.

När Teofilos gick i sin hembygds folkskola, hade han tillsammans med en kamrat ur sockenbiblioteket lånat en bok om andevärlden. Han var då blott tio år gammal. Kamraterna läste boken tillsammans, och den väckte många frågor till liv i deras barnsliga sinnen. De kommo överens om att den, som först doge, skulle uppenbara sig för den andre.

Fyra år därefter kom Teofilos till Fjellstedtska skolan. Och följande år dog hans kamrat och vän.

Vännens löfte att uppenbara sig hade Teofilos inte vidare fäst sig vid. Han mindes ju den skedda överenskommelsen, men det föll honom inte in att tillmäta den någon betydelse.

(Här utesluta vi en avdelning angående Teofilos religiösa kris).

I början av vårterminen 1891 infriade Teofilos' avliden vän sitt löfte att uppenbara sig. Natten mellan den 11 och 12 febr. vaknade Teofilos med en känsla av kyla, och då han öppnade ögonen, fick han se vännen stående vid sängen. Han stirrade skarpt på Teofilos, som till en början trodde sig se hallucinationer. Men om en stund blev han övertygad om synens verklighet. Han vågade inte tilltala den döde, som efter några minuter var försvunnen.

På kvällen den 13 februari just som Teofilos släckte lampan och stod färdig att lägga sig, fick han se sin vän stående vid bordet. Teofilos satte sig och såg på honom en stund. Se-

dan tände han lampan, men då var den avlidne försvunnen.

Natten mellan den 15 och 16 vaknade Teofilos därav, att hans nyrkelknippa kastades ned från bordet. Återigen såg han sin avlidne vän, som stod alldeles vid sängen. Teofilos frågade vad han ville. Den döde svarade inte, utan lade sin hand på hans panna. Teofilos svimmade. Och då han kom till medvetande, var han återigen ensam.

Teofilos hade för några av sina närmaste vänner talat om, vad han sett. Och då han nu började gripas av en förklarlig oro, ordnades det så, att två kamrater skulle ligga i samma rum som han. Natten mellan den 18 och 19 såg han en skymt av den döde, som ett ögonblick stod vid sängen. De övriga märkte ingenting.

På e. m. den 19 tog sig Teofilos en promenad tillsammans med en kamrat, som inte hade reda på uppenbarelserna. Plötsligt infann sig den döde och gick ljudlöst vid Teofilos sida. Han var klädd på precis samma sätt, som medan han levde. Sin blick hade han stadigt fäst på Teofilos. För att komma ifrån den döde gick T. över på sin kamrats andra sida. Men den döde följde med. Om en stund försvann han.

Natten mellan den 19 och 20 hade Teofilos fyra kamrater liggande hos sig. Den natten blev det ett oerhört oväsen i rummet. Böcker kastades ned från bokhyllan. T. satte upp dem, men de kastades ånyo ned. Och följande natt var det på samma sätt.

Vid halv 7-tiden den 23 febr. befann sig T. ensam ute på kyrkogårdspromenaden. Plötsligt kom den döde och gick vid hans sida. Teofilos tog mod till sig och frågade vad han ville. Han svarade: "Jag kommer för att hämta dig till en annan värld."

Teofilos vek in på Järnbrogatan. Och därmed var den döde försvunnen.

Natten till den 25 och 26 voro flera personer närvarande hos Teofilos. Alla hörde de slag på lampan. Enstaka böcker kastades ned från bokhyllan. Somliga träffade T. eller någon av hans kamrater, men de kände det som om böckerna kastats med yttersta försiktighet. Slutligen föll bokhyllan, som stod på en byrå, ned i golvet. Ingen bok skadades. På byrån stod även en vattenkaraffin och ett dricksglas. Båda följde med bokhyllan i golvet. Glaset gick i småbitar, men karaffinen, som var av mycket tunnt glas och fylld med vatten, gick inte sönder. Forts. å sid. 3, spalt två.

Växternas näringsbehov

Allt organiskt liv som växer måste få föda. Det är genom föda det kan tillväxa eller uppehålla sitt utvecklade liv. Varifrån skall födan tas? Växterna kunna delvis ta sin föda ur den oorganiska naturen, människan och djuren ytterst endast ur växtvärlden. Men även växterna måste mer eller mindre få sin föda ur den organiska naturen. De flesta växter fordra därför att växa i mylla, d. v. s. upplösta organiska ämnen.

Om de enkla ämnena i naturen ger kemien upplysning. Den ger oss således undervisning om vilka ämnen, som ingå i vår föda, vilka ämnen som ingå i de olika växterna, vilka ämnen, som ingå i de olika jordarterna o. s. v.

De olika kemiska grundämnena räknas nu i hundratalet. Vilka av dessa behövas för människor, djur och växter? En del av dessa tyckas vara så sällsynta eller ojämnt förekommande att de utan olägenhet kunna undvaras eller icke alls ha någon uppgift. Men med säkerhet äro åtminstone hälften behövlige och böra finnas till i viss grad i den jord, som frambringar vår föda.

Vid mitten av 1800-talet uppvisade kemisten Liebig att följande fyra grundämnen voro framför allt behövlige vid lantbruket: **Kali, kalk, fosforsyra, kväve**. Så uppkom den moderna konstgödselläran.

Denna moderna konstgödsellära har under senare tiden kommit under kritik. Detta från två sidor, dels från ren vetenskaplig synpunkt, dels från det praktiska resultatet.

Då jorden innehåller många andra ämnen än dessa, så gör ju den frågan sig själv: Behövas då icke andra ämnen tillföras jorden? Någon större tillförsel av konstgödselmedel har ej skett under någon längre tid, det gäller endast detta århundrade och i högre grad först de senaste 30 åren. Men frågan måste ju nödvändigtvis uppkomma, om ej även andra medel äro behövlige. Vetenskapen har också uppställt frågan, och svaret är icke gynnsamt för de nuvarande jordbruksmetoderna. Men det tar sin tid, innan något nytt kan framkomma, synnerligast då det inte är särdeles uppmuntrande för det som är.

I ett större verk "Växternas Liv" (Aktieförl. Familjeboken 1934) har man börjat behandla frågan. I utländska verk från denna och följande tid ha vi vidare undersökningar. Ur nämnda bok anföra vi följande:

är det naturligtvis synnerligen viktigt att få reda på vilka saltmängder växterna på detta sätt förmå mobilisera, eller med andra ord att lära känna den "växtlösliga" salthalten. För detta ändamål har man utarbetat flera metoder för att bestämma t. ex. mängden av växtlös fosforsyra och kali. Genom att extrahera jordprov med en svag citronlösning får man fram praktiskt taget allt, vad även växterna äro i stånd att lösa ut. En utvidgning av de kemiska undersökningarna till att omfatta även en bestämning av det växtlösliga saltbeståndet ger således en avsevärt förbättrad kunskap om jordens verkliga värde som näringskälla. För att i någon mån ge en föreställning om de kvantiteter det i allmänhet rör sig om meddela vi här en liten tabell upptagande halten av de för växterna viktigaste ämnena i svenska åkerjordar. Då det vanligen blir fråga om ytterst små mängder anges de lämpligast i miljondelar av den torra jorden.

Den normala halten av olika 'växtlösliga' näringsämnen i svenska åkerjordar i miljondelar av den torra jorden.

Ca	2000—4000	Ma	20—100
Mg	50—150	Na	25—50
Fe	200—500	P	50—100
K	30—60	SiO ₂	200—400

De kemiska formlerna framför siffrorna betyda: Kali, kalk, mangan, järn, magnesium, natrium, fosfor, kiselasyra" — Vi se således att det är ej fråga om endast de fyra vanliga konstgödselämnena utan även andra i icke obetydliga kvantiteter. De behövlige ämnena äro dock långt flera än dessa. Vi citera vidare ur samma källa: "Försök med högre växter i vattenkultur ha dock visat, att åtminstone kalium, magnesium, kalcium och järn icke kunna undvaras. Saknas något av dem, utvecklas plantan icke längre än vad fröets förråd medgiva. I lantbruket har man med en viss framgång prövat gödsling med natrium i stället för kaliumsalter, vilket visar, att dessa bäge metaller kunna ersätta varandra, dock knappast fullständigt. I klorofyllämnenas kemiska konstitution ingår magnesium. Dessutom är det troligt att denna metall åtminstone i vissa fall deltar i äggviteämnenas uppbyggnad. — — — En näringslösning, som saknar järn, men i övrigt har en lämplig sammansättning, kan icke ge upphov till nor-

Forts. å sid. 2, spalt ett.

mala plantor. Drar man upp groddplantor i en sådan, synas de att börja med utvecklas tillfredsställande. Snart försvinner emellertid den gröna färgen, de bli gula ('klorotiska') och stanna i växten. Tillföres då, om också en ytterst ringa mängd av något järnsalt, så repa de sig snart och återfå den gröna färgen. Det är alltså tydligt att järn på något sätt inverkar på klorofyllets bildning, oaktat det själv icke ingår däri som kemisk beståndsdel. Hur detta skall förklaras är ännu icke till fullo utrett. En del forskare hålla före, att även mangan har ett gynnsamt inflytande på klorofyllbildningen och t. o. m. i vissa fall (klorotiska alger) kan ersätta järn i denna funktion. Otvivelaktigt är att mangan åtminstone för en del växter är nödvändigt och att brist på detta ämne framkallar sjukliga förändringar."

Vi ha således sett att växterna behöva flera ämnen än de fyra vanliga gödselmedlen. En hel del utom de här nämnda äro bevisligen nödvändiga, om växterna skola få den näring som de behöva och som erfordras för att de skola nå fullvärdig sammansättning och näringsvärde. Vi taga säkerligen ej miste, om vi säga, att växterna behöva alla de ämnen som jorden i allmänhet innehåller. Och vilka äro dessa? De äro desamma som urberget innehåller. Nu förekommer visserligen en betydlig variation i detta avseende, men i stort sett, så innehålla de dock samma huvudämnen, om ock i olika mått. Ty varav är jorden bildad? Jo, av bergen, som vittrat sönder. Där vi nu ha stora slätter har det en gång i tiden funnits stora berg, ja, hela alpkedjor, som blivit upplösta och förvandlade till olika slags jord. Så t. ex. den stora ryska slätten och det mellaneuropeiska slättlandet. En ständig förvittring av bergen försiggår. Regnet sköljer ner de minsta partiklarna som slam ner i dalarna och till floderna. Somliga floder äro slamförande i hög grad och bli därigenom gödselspridare till lägre liggande trakter. Mest känd i berörda avseende är Nilfloden. Under tusentals år, har denna gjort det nedanför bergen liggande slättlandet (Egypten) fruktbart genom en ständig gödsling med slam från bergen.

I det nyss anförda fallet ha vi fått en naturens egen anvisning för konstgödsling. Där är det icke fråga om "kemiska salter" framkonstruerade i ensidig form. Här är en allsidig gödning i en för växten tillredd naturlig hälsovärdig form.

Vad bör nu människan lära av denna naturens fabrikation? I kort-

het följande: **Bergmjöl bör på lämpligt sätt beredas som växtnäring.**

Vilket är då det lämpligaste sättet? För några årtionden sedan bereddes dylikt mjöl och ströddes ut på åkrarna, men dessa försök i Tyskland och Schweiz gävo ej tillräckligt uppmuntrande resultat. Man hade gått en genväg, och "genvägar äro ofta senvägar". Man gick förbi slammningsmomentet. Men hur skall detta ske? Jo, genom bergmjölets inläggning i kompost. Genom kompostberedningen inmänges detta i organiska ämnen och börjar självt en upplösnings- eller slammningsprocess. Härigenom blir det mera tillgängligt för växterna och dess olika sammansättningsdelar bli åtkomliga. Komposteringen är den enda väg på vilken växtnäring bör beredas och tillföras växterna. Även kreatursgödsel bör beredas som kompost, d. v. s. ingå i samlingen av olika ämnen såsom gräs, halm, tång, löv, barr, avfall. Kemisk gödsel utan rikligt tillägg av organiska ämnen utarmar jorden och verkar i längden förödande.

Det finns ett gammalt ordspråk byggt på erfarenhet; "Kalken gör rika föräldrar och fattiga barn". Vad betydde detta? Man gav därigenom uttryck åt erfarenheten att kalken upplöste näringsämnen i jorden, drog med sig andra ämnen samt myllan, varigenom den åstadkom rika skördar för en tid, men lämnade efter sig utarmad jord.

Om nu detta är förhållandet med riklig kalkning, huru mycket mer blir icke förhållandet detsamma, om man ytterligare tillsätter ett par tre ämnen för att sätta fart på växterna! I analogi med erfarenheten av den ensidiga kalkningen har också erfarenheten redan efter kort tid visat den nuvarande jordbruksmetodens rovdrift i dubbelt mått. Det har gått så långt att i vissa trakter, särskilt i Amerika, har jorden blivit så förödd att den kan aldrig mer sättas i stånd. Det finns dylika exempel även från gångna tider, då man ej ägde konstgödsels möjligheter, men då man likväl tog grödor oupphörligt utan att återföra ersättning. Så var det t. ex. i Euftrat- och Tigrisdalen med deras stora städer. Sådana utarma landsbygden.

Med tillförsel av ensidig växtnäring kan man i vissa fall erhålla riklig skörd till vikten — för en tid. Snart bli emellertid vissa ämnen ut-sugna ur jorden. De bli helt eller delvis upptagna av den rikliga växtligheten. För att förmå växterna att så långt möjligt utsuga vad som återstår måste ständigt ökad konstgödsel tillföras, men i sinom tid kommer man till det stadium, då ohjälplig nedgång i skörderesultatet inträder för att till slut göra all odling omöjlig.

I vissa fall kan en så misshandlad jord återställas, i andra fall icke. Genom träda, kompost och gröngödsling är i gynnsamma fall återställelse möjlig, men det är en ganska långsam och dyrbar procedur. Att återställa förlorad humus och förlorade näringsmedel kan ta många år i anspråk.

Hur är det med den växtnäring

som tillföres växterna genom de kemiska gödselsalterna må vi till sist fråga? Potatisen må ge svaret. Här undras, funderas och studeras varför potatisen inte står sig, är dålig i kvalitén, otäck i smaken. Man hänvisar till lagringen, till sorterna. Det behövs bättre lagring, bättre sorter. Må så vara, men att skylla på dessa förhållanden är ett försök att kringgå själva grundorsaken, hur länge nu det skall gå. Om potatisen är väsentligt konstgödsad, så känns det t. o. m. på lukten, då den kokas, men allra tydligast på färgen, sen den kallnat och legat några timmar, den får en mörkblå, ful färg, dålig redan som nykokt blir den som kall ännu mer oätbar. Det finns ingen annan väg för att få god potatis än att överge den gängse konstgödningen. På liknande sätt är det naturligtvis även med övriga växter, ehuru vi här valt potatisen såsom ett exempel; som bör kunna förstås av var man och lätt provas.

Vi har här ekonomiska intressen och sådana brukar det vara svårt att kämpa mot. Men det är dålig ekonomi, det är det man bör komma underfund med. Vi kunna hänvisa till potatisodlingen. Det kan inte vara god ekonomi att odla produkter, varav en stor del måste kastas bort som odugliga, ej heller att odla så dålig kvalitet att trots allt överflöd inom landet man måste importera från utlandet för att söka få ätbar föda.

Man bör också i detta sammanhang betona att färsk gödsel är också alldeles förkastligt för odlingsändamål. Gödseln bör vara stadd i förmultningstillstånd, vilket sker genom kompostering. Vi behövde en ny jordbruksprofet liksom på sin tid Rösjö, men efter vår tids behov.

Riktig odling är en hälsofråga av största betydelse. En del av nutidens sjukdomar underhållas, matas, förökas otvivelaktigt genom den falska odlingen. Det har t. ex. på vissa håll ansetts att brist på magnesium och mangan skulle vara en av orsakerna till den alltjämt ökade utvecklingen av kräftsjukdomen (flera andra orsaker kunna anföras). Man må även erinra om den vanlighet som gallsten och njursten numera ha. Vi ha helt säkert att där väsentligen söka orsakerna främst i dietiska förhållanden. Brist på jod ger struma.

Särskilt på tyska och engelska språken ha en mångfald skrifter utgivits på ifrågavarande område. Även i vårt land finnas åtskilliga sådana dels som översättningar dels som original. t. ex. "Vår plundrade Planet" av F. Osborn, "Det biologiskt-dynamiska Trädgårdsbruket" av O. E. Rasmussen, "Om gödselvård" och "Hur man lägger komposter" av agronom Gaunitz, "Jordbrukets förnyelse" av V. Vallberg.

Ur boken "Bliv din egen läkare" (V. Vallberg) låna vi följande angående undersökning av svensk granit vid Sveriges västkust:

Kemisk analys.

Kiseloxid	71,75
Aluminiumoxid	13,92
Kali	6,38
Natrium	2,97

proc.

En krona

Med detta nummer följer ett inbetalningskort för pren. å "Seklet" 1954. Det finns säkert en hel del av våra läsare som gärna vill ge oss kronan, med de ha inte kommit sig för. Nu ha vi ordnat det så enkelt att det bara är att fylla i namnet å talongen samt lämna in slanten och blanketten å posten. Om det är bekvämare går det lika bra att sända frimärken. De som redan har sänt in sin avgift borde egentligen inte ha läst det här. Men däremot följande lilla nyhet.

I förra numret lovade vi att tre nummer skall utkomma 1954. Nu blir det fyra.

Järnoxid	1,27
Järnoxid (FeO)	1,15
Mangan	0,06
Kalk	1,45
Magnesium	0,32
Bly	0,10
Titan	0,29
Baryum	0,07
Fluor	0,06
Bor	0,05
Koppar	0,01
Zirkonium	0,06
Vanadium	0,01
Klor	0,01
Lithium	0,01
Strontium	0,01

Genom spektralanalys har ytterligare påvisats spår av Nickel, Zink, Cadmium, Kvicksilver, Tenn, Arsenik, Vismut, Tallium, Germanium.

Somliga av dessa ämnen förekomma således i ytterst ringa mängd och likväl äro de nödvändiga som beståndsdelar. Vi se t. ex. att bly förekommer endast som spårelement och likväl ingår det i organiska kroppar, hos djur ända till 2,3 mg per kg. Det förekommer i vete och majs. På samma sätt även andra spårämnen, d. v. s. ämnen som förekomma i mycket obetydlig mängd. I fullvärdig gödning böra även dessa spårelement ingå. Liksom vi människor behöva de olika slagen av vitaminer, så behöva växterna spårelementen, ja, spårelement och vitaminer ha samband med varandra. Man söker nu att på konstlad väg berika våra vitaminfattiga födomedel. Den rätta vägen är naturlig odling. Låt oss återvända till naturens fabriktionsmetoder!

I sin trevliga lilla skrift "Cato d. ä. — Om älterdomen" låter Cicero denne lovprisa jordbruks- och trädgårdsarbetet såsom en vederkvickande och skön sysselsättning för den äldre, som ej längre deltagar i det offentliga livet. Härvid uttalar han sin undran, varför inte "den lärde Hesiodus, när han talar om 'lantlivets behag', inte med ett ord nämner något om konsten att gödsla." I vår tid har även jordbruket kommit under vetenskapens ledning, men — en förvänd vetenskap, som behöver genomgå en fullständig reformation. Denna bör ske fort. Halva människosläktet undernäres även enligt denna vetenskaps erkännande. Den andra hälften äger föda nog, men även den felnäres genom ett felaktigt jordbruk.

Redaktör och ansvarig utgivare

HARRY BLOM

Adr. Box 634 — Stockholm 1

Tel. 67 14 94. Postgiro 5 29 99.

Utkommer med 4 nummer 1954.

N:r 2. — 1954.

FASTAN

Vad menas med fasta? Det är att medvetet och frivilligt avstå från vanor, plägseder, njutningar, tillgångar.

Att avstå från rusdrycker och de vanor, som därmed följa, är för att anföra ett exempel en fasta. Att avstå från tobaksbruk är en annan fasta, liksom och bruket av kaffe, te, andra njutningsmedel eller dyrbarare maträtter. Andra exempel äro avstående från teater- eller biografbesök, avstående från resor helt eller delvis. O. s. v.

Med fasta i mera inskränkt bemärkelse menas avhållsamhet från mat under en viss tid. Man talar därvid om skillnad mellan helfasta och halvfasta. Vi ha en tid i kyrkoåret, som kallas fastlagstiden. Där man följer den katolska religionen brukas nämligen att under denna tid (passions-tiden, då Kristi lidande betänkes) avstå från matfester och bruket av tyngande och retande mat, särskilt köttmat. Kött har således ansetts från gammalt för en sinnesretande och själsbetungande mat, Under den äldsta kyrkans tid förordas fasta och vegetariskt levnadssätt, men var aldrig något lagbud. Den individuella friheten betonades uttryckligen.

Fasta i såväl inskränkt som i vidsträckt bemärkelse har ofta åtföljt religionen, såväl inom hedendomen som kristendomen. Inom de protestantiska kyrkorna har man betonat den allmänna fastan såsom inskränkning i behoven och levnadssättet, dels för att icke de inre andliga behoven och övningarna må förkvävas, dels för att kunna hjälpa behövande.

Fastan kan också betraktas från ren medicinsk synpunkt såsom en hälsokur, varom fasteböcker giva närmare undervisning. I folkhälsorörelser framhålles betydelsen av fastan. I augusti i år 1954 ha ett antal män företagit en "fastemarsch" från Göteborg till Stockholm. Den har varit en stor propagandaframgång för fastan.

Fasta betyder alls icke undernäring eller svält. Det finns folkslag, som leva i undernäring och svält. Det betyder försvagning och degeneration. Det finns också folk, som tidvis leva i umbäranden, men under andra tider ha normal tillgång på föda. Dessa utgöra härdade och livskraftiga folk. Så är det t. ex. med hunzafolket. Så var det också med de gamla nordborna. Det var ett härdadt släkte, som lämnat ett friskt släktarv till många generationer. Under 17- och 1800-talen led vårt folk endast undantagsvis av någon omfattande svält och brist, inom vissa smärre grupper och under vissa förhållanden förekom det dock ända in till de senaste årtiondena, då det allmänna välståndet gjort det möjligt att i stort sett avhjälpa nöden.

För fasta i vidsträckt bemärkelse använder man hellre ett annat namn, nämligen försakelse. Detta ord har ingen hög klang hos oss nutidens människor. Vi älska långt mer en annan fras "högre levnadsstandard." Försakelse kan betyda alldeles motsatsen, nämligen att frivilligt sänka levnadsstandarden. Att t. ex. bli en

"utböling", "osolidarisk" etc., en som inte lever efter "sitt stånd", en sån där trist och tråkig människa, som inte super sig full, inte ens halvfull, en som vantrivs i rökiga lokaler etc. Det finns, som väl är, sådana självständiga, vakna och självbehärskade individer även i vår tid.

Försakelse för min egen skull, för min nästas skull, för det normala livets skull, det är det stora lystringsordet för vår tids människa. Det är bäst att vänja sig under frihetens dag för att med beredelse möta den tvångets dag, som utan möjlighet till undanflykter kommer.

"TEOFILOS" (forts. fr. sid. 1).

De närmast följande nätterna var det jämförelsevis lugnt, ehuru vissa småsaker kastades ned från bord och byrå.

Den 1 mars på em. befann sig T. ensam i skolans samlingssal. Då den döde nu åter visade sig, och T. ånyo frågade, vad han ville, svarade han, att han ville uppfylla sitt löfte. 'Men varför skall du hämta mig till en annan värld?' frågade Teofilos. 'Därför att man väntar dig', svarade den döde och försvann.

Nu blev det några dagars och natters lugn och ro för T. Ibland hände det visserligen, att en och annan småsak kastades ned från bordet eller byrån, men därvid voro T. och hans kamrater så vana, att de inte fäste något avseende vid det.

Natten mellan den 10 och 11 mars låg T. hos en av sina kamrater. Kl. halv två vaknade han och hörde, att gungstolen rörde sig. Båda två hörde därpå tre skarpa knackningar i bordet och sågo gungstolen sakta föras fram över golvet till Teofilos säng. Klockan var då två på natten.

Sedan det åter varit lugnt en tid, blev natten mellan den 14 och 15 svårare än någon natt förut. Teofilos hade två kamrater hos sig. De hörde till en början knackningar, som blevo starkare och starkare. En linjal, som låg på bordet, slog länge mot detta, utan att någon rörde den. Då den blivit stilla, tog Teofilos linjalen, som genast rycktes ur hans hand och kastades i golvet. Stolarna flyttades fram och tillbaka. Bordet, som stod mitt på golvet, fördes hastigt bort till ena väggen. Kudden rycktes undan Teofilos, där han låg i sin säng, och slungades ut på golvet. Kamraterna flyttade sina sängar på var sin sida om T., och alla tre lade sina huvuden på samma kudde. Men det hjälpte ej. Den rycktes undan dem med en fart, som om det skett i misshumör. De voro också nu så vana vid oväsendet, att de inte kunde låta bli att skämta härom. Och dock kunde de inte komma ifrån den ångest de kände inför de hemlighetsfulla besöken från den okända världen.

På inrådan av professor Rudin beslöt T. att nästa natt ligga ensam. Han lade sig kl. halv 10, somnade genast och sov lugnt till kl. halv 1. Då kände han på sig, att hans avlidne vän snart skulle infinna sig. Om en kvart stod han plötsligt vid Teofilos' säng. Månen sken in genom fönstret. T. kunde tydligt se den döde.

En stund betraktade de varandra skarpt. T. kände en oerhörd spänning.

Är livet slut med döden?

Under denna rubrik har jag läst i "Seklet" ett par citat ur ett föredrag av prof. Hedenius. Det ena av dem rörde telekinesien, d. v. s. att föremål kunna röra sig eller flyttas på annat sätt en enligt "den nuvarande fysikens välgrundade lagar". Härtill fogas: "Den vetenskapsman som kan bevisa existensen av telekinesien skulle bli världsberömd."

Då "Seklet" önskar saken diskuterad, så torde jag få göra ett försök. Vad "bevis" beträffar, så finnas dessa för länge sedan. Men att den som framdrager bevisen skulle bli "världsberömd", som Hedenius säger, är nog alldeles misstag. För den vetenskapliga riktning som H. tillhör gäller det väl tvärtom att förtiga och nedtysta en sak, som skulle göra deras materialistiska åskådning om intet. Jag skall dock här anföra några kända saker:

1. Bland de psykiska företeelser, som den katolska kyrkan angivit såsom utmärkande för somliga av dem som blivit helgonförklarade, hör det att de tillfälligtvis kunnat upplyftas och förflyttas gent emot tyngdlagen. Då kyrkan vid undersökning av helgonens liv varit mycket noggrann med vittnen och undersökningar, så finns ingen orsak att söka förneka dessa företeelser. De äro också kända från andra områden. Det är en och annan mediumistisk person, som tillfälligtvis utvecklar denna gåva.

2. Från häxprocessernas och liknande förhållanden har gjorts inte bara eldprov för bevis om skuld utan även vattenprov. De som kastades i vattnet och sjönko bevisade sin

Men så tog den döde en stol, flyttade den fram till sängen och satte sig. Detta verkade lugnande på Teofilos, som nu vågade tilltala den avlidne vännen, med vilken han hade följande samtal:

— Hurudant är ditt nuvarande tillstånd?

— Stör ej de dödas ro. Till domens dag de vila uti sitt tysta bo, men deras andar ila trööstlöst, fridlöst irrande omkring.

— Men har du då intet hopp?

— Fråga mig ej därom, ty jag får ej svara. Jag får ej giva dig för djup inblick i andevärlden.

— Kan jag ingenting göra för dig?

— Jo, du kan göra mig en tjänst, jag litar fullkomligt på din tysthet. Då T. nickade jakande, gav den döde honom ett uppdrag att utföra.

— Men du yttrade ju först att du kommit för att hämta mig till en annan värld?

Ja, jag har kommit även för din egen skull. Du behöver varnas. Och dessutom säger mig en aning, att du inte skall leva länge.

— Men i så fall bör jag väl inte fortsätta mina studier.

— Jo, ty min aning behöver inte besannas, och även om den gör det, har du dock en mission att fylla, och det just här vid skolan.

— Men varför valde du mig att uträtta ditt uppdrag?

— Dels hade jag ju ett löfte till dig att uppfylla, dels ansåg jag mig kunna gagna dig, och dels tror jag

oskuld, och upphämtades, men de som flöto bevisades stå under beskydd av den onde själv. De voro således skyldiga. Nu var det här samma företeelse som föregående. Medier hade stundom förmågan att i strid med den eljes gällande tyngdlagen insätta en andlig kraft, man kan säga en lag av annan natur än den vanliga naturlagen, vilken övervann tyngdlagen till viss grad.

3. Jag har själv bevistat tre spiritistiska seanser med s. k. trumpet, d. v. s. ett rör av något lätt ämne. Denna trumpet svävade i luften utan att röras av människor eller upplyftas enligt naturlagarna. Det var någon kraft, som kom den att sväva omkring i rummet. Som den var fosforiserande m. m. kunde ej något fusk förekomma. Den svävade även så högt att ingen av de närvarande kunde nå dit. Där var också en företeelse som strider mot "den nuvarande fysikens välgrundade lagar". Dessutom talade olika röster genom trumpeteten, men det var ingen av de närvarande som satte munnen intill trumpeteten. Rösterna framkommo således även de gent emot "fysikens välgrundade lagar". Knappast kan väl någon vetenskapsman förklara saken. När man inte kan förklara, så försöker man att förneka.

4. Det finns fotografier av medier, som sväva i luften utan att lyftas av krafter, som vi eljest enligt de vanliga naturlagarna anse vara nödvändiga. Sådana foton finnas t. ex. i "Jeg var dus med Aanderne" av Sven Turck. Detta fenomen skedde ju också med Indridi Indridason enligt prof. Nielssons bok "Kyrkan och den psykiska forskningen". **Objektiv.**

ej, att någon annan av mina kamrater skulle ha kunna bära detta.

— Men vartill skulle allt det bul-ler, som du förorsakat tjäna?

— Det var endast för att göra mig uppmärksammad och skulle inte ha ifrågakommit, om du ej meddelat saken åt så många, varigenom onödigt bråk uppstått. Däri har du handlat orätt och endast dragit ut på tiden.

— Men varför sade du inte ditt ärende de första gångerna, då jag ju var ensam?

— Då ägde du ännu alltför litet mod för att med lugn höra på mig.

— Men då du uträttat ditt ärende och infriat ditt löfte, så inser du väl, att detta tillstånd inte kan fortfara, utan att du måste upphöra med dina besök?

— Det inser jag mycket väl och därför (han reste sig från stolen) farväl — som jag både hoppas och fruktar — för evigt.

Samtalet var slut. Teofilos knackade i väggen, till tecken att hans kamrater, som vakade i angränsande rum, skulle komma in.

Teofilos kände sig alldeles utmattad. Det dröjde också några dagar, innan han kunde återtaga skolarbetet. Men den döde uppenbarade sig inte vidare." (Enligt en annan uppgift skulle denne någon tid därefter meddelat att han var i ett bättre tillstånd).

I det följande skola vi lämna några kommentarer till denna berättelse.

SLAGRUTA OCH PENDEL.

Av kyrkoherde emer. V. Vallberg.
Vi skola nu giva en kortfattad historisk översikt över slagrutan och pendeln.

De äldsta skriftliga urkunder vi äga om slagrutan och pendeln finna vi i Moseböckerna och hos Homeros. Vi kommer härmed tillbaka till 1—2000 år f. Kr. Men dessa meddelanden hänvisa till föregående tider. Vi finna emellertid att de voro kända även av de gamla germanerna och skyterna. Vi finna dem även hos andra folk, t. ex. eldsländarna.

I Första Mosebok kap. 44 finna vi att Josef kände till pendeln. Han hade nämligen en "spåbägare". I en sådan funnos vissa tecken ristade i kanten. Vid frågor gav pendeln svar enligt dessa tecken. Förstoden icke att en man sådan som jag kan spå?", sade Josef till bröderna. Konsten fanns i Egypten, men det tycks ha ansetts som en allmänt känd sak att en folkledare ägde spådomskonsten (Klärvoajans), antingen själv eller genom andra. Pendeln var nu ingenting annat än ett hjälpmedel i klärvoajanserna och parapsykologiens tjänst, ofta missbrukad och missvisande och ofta uppenbarande vad de yttre sinnena ej förmådde upptaga och genomskåda. — I 2 Mos. kap. 17 läsa vi hur Moses genom sin "stav" fick vatten ur klippan. Staven var med all tydlighet en slagruta.

Hos Homeros förekommer trollstaven i olika sammanhang fem gånger (rabdos, Autenrieth, Wörterbuch). I början av Odysseéns 24 bok en längre avdelning.

Hos romarna återfinna vi slagrutan och pendeln i flera olika sammanhang. I Aeneidens sjätte sång omtalas att Aeneas fann en mistel med många förgreningar, medelst vilken han kom i förbindelse med den andra världen. Att misteln var ett medel för uppenbarelser av hemliga ting finner man även i de nordiska sagorna.

Cicero talar om siarrutan (de Divinatione I, 17) Kännedom om denna skall ha kommit till Rom från Egypten.

Den beryktade trefoten i de grekiska och romerska templen tjänstgjorde även såsom pendelorakel. En utförligare beskrivning av trefoten och vartill denna hörde och hur den användes finner man hos Oelenheinz. Der Wunschelrute (Leipzig 1920). I samma bok finner man också en märklig rättegång, där pendeln spelar en betydelsefull roll. I kort sammandrag berättas av A. Marcellinus i den 29 boken av år 371: "Under kejsar Valens (d. 378) har en viss Pocopus, ett oroligt huvud, som var benägen att vid varje lämpligt tillfälle göra ohägn, angivit två hovskattmästare Anatolius och Spudacius att dessa hade i sinnet ett farligt anslag mot livet på den kejsarliga kammarherren Comes Fortunatianus, som fordrade återbetalning av dem på grund av försvinnningar."

Detta var själva upptakten till den märkliga processen, under vilken nyssnämnde Fortunatianus fick anledning att häkta tvenne per-

soner, en vid namn Palladius samt en stjärntydare Heliodorus för att av dessa avtvinga bekännelse om vad de visste i saken. Genom förhöret med dessa har man närmare kännedom om hur "den sideriska pendeln" användes i forntiden.

Vi förbigå hela den vidlyftiga proceduren med vittnen, anklagelser, tortyr, dödsdomar, Fängelserna blev fulla med fängslade. Medelst användande av slagrutan och trefoten hade man sökt utforska vem som skulle bli kejsarens efterträdare. Denne rasade och ett massmördande uppstod. Den slutliga och egentliga bekännelsen var följande. En av dem som sökt utforska saken, Hilarius, bekände:

"Vi ha efter mönster av den delfiska trefoten till all olycka sammanflätat ett litet bord av lagergrenar och ha sedan genom hemliga trollformler och under långvariga förberedelser högtidligen invigt och till slut fått bordet att röra sig."

Sedan använde de pendeln. Rummet blev uppfyllt av arabiska väldoftar. På trefoten satte de en av olika ämnen legerad skål på vars kant de skrivit de 24 bokstäverna.

Därpå framträdde en av oss, klädd i en linneklädnad, med hellinneskor på fötterna, huvudet ombundet med en turban, hållande en slagruta av ett lyckobringande träd under iakttagande av de vanliga ceremonierna över trefoten. Men först sedan han trodde sig vara viss om att hans bön blivit hörd av guddomen, som förlänar människorna profetians gåva. Därpå höll han en invigd underring fästad i en mycket tunn linnetråd över trefoten, till dess att denna började svänga. Och när nu denna svävande ingång på gång stannade på vissa bokstäver, uppstod så småningom en hexameter som svar på den uppställda frågan. Versen hade alldeles som den delfiska prästinmans vers eller branchidernas orakel sitt tillhöriga stavelseantal och sitt versmått.

Efterföljaren av den nuvarande regenten skulle i varje avseende vara en förträfflig man. Då vi nu frågade vår inrättning därom och ringen gång på gång återgav de två stavelserna "The-o" samt slutbokstaven "s", så utropade en av deltagarna: "Efter ödet rådslut, så är ingen annan bestämd än Theoderus!" Sedan fortsatte vi ej vidare våra efterforskningar, övertygade om att vi hade funnit den rätta mannen. Theoderus har själv ingenting med saken att göra."

Denna bekännelse, som efter martor avlades av tvenne deltagare, hade till följd att såväl den utpekade Theoderus som en mängd andra personer inför en stor folkhop blevo hängda på kejsarens befallning. Så allvarligt togs orakelspråket.

Det skulle också sju år därefter visa sig att orakelspråket talat sannt. Kejsar Valens slutade sitt eländiga liv genom att bli innebränd i en träkoja, då han efter ett nederlag flydde undan västgoterna. Hans efterträdare hette visserligen icke Theoderus utan Theodosius (den Store), således The-o-s i förkortning, i enlighet med oraklet. Men icke nog

"COCA-utsvängningar"

Ur läkartidskriften "Medical Press" dec. 1886 anföras vi följande under ovanstående rubrik::

"Sedan några år ha drycker, innehållande — eller som påståtts innehålla — coca, förvärvat en stor popularitet som troligen vida mer är att tillskriva deras alkoholhaltiga än deras övriga beståndsdelar. En del av dessa drycker äro säkerligen välsmakande och röja endast till en viss grad de medicinska beståndsdelarna. För några tiotal år sedan prisades coca som ett nervstärkande och kraftgivande medel, men efter några försök med tuggandet av de fadda bladen, i vilka den inneboende kraften förmodades ha sitt säte, övergav de flesta med vämjelse eller missnöjet det hela och återvände till öl och tobak.

Vetenskapen har gått framåt och i stället för de torkade bladen, vilkas smak var obehaglig och deras verkan oviss, ha vi nu alkaloiden som blivit förvandlad till sådan nytta som ett lokalt bedövningsmedel. Genom en egendomlig benägenhet, som finnes i människans bröst, har denna drog, från dess förståndiga och till-

med det: ännu märkligare var det väl att då man lät tuppen tjänstgöra som spåman (fåglarna användes på olika sätt vid utfrågningar om hemliga ting), så utvalde även denne av sädeskorn, som lagts ut med påtecknade bokstäver, samma bokstäver Theos. Där må parapsykologien ha någon-ting att fundera på! (Forts.)

Den gamle vise berättar

Från den Helige Mästarens tid.

Av G. Athis. Ny utgåva. 168 sid.

Kr. 4: 50.

Tidigare utgåva av samma förf.

Kr. 1: 50.

En bra presentbok är

Ord om lycka

av Nils Simonsson, kr. 3: 75.

Den innehåller nära 300 citat ur världslitteraturen. Dr Poul Bjerre påstår att "den som får den blir glad. Att följa den kan bringa lycka". Kanske har han rätt.

I serien Jordbrukets förnyelse har utkommit:

V. Vallberg:

Jordbrukets förnyelse — en livsfråga.

Kr. —: 75.

C. B. Gaunitz

Hur man lägger komposter.

Även med hänsyn till den bio-dynamiska metoden.

Kr. 1: 50.

Om gödselvård enligt den bio-dynamiska metoden.

Kr. 1: 50.

Jordbrukets förnyelse är en sak som angår både jordbrukare och konsument i lika hög grad. Ta del av vad dessa båda ha att säga i frågan.

börliga användning, trätt i stället för morfin, haschisch och andra droger, vilkas utmärkande egenskaper begagnats till stimulerande medel till att försämma deras anhängares själsliga och fysiska tillstånd. Coca lär föredragas framför morfin, det är mera tillgängligt än haschisch samt både starkare och angenämare än tobak. I Förenta Staterna har ett verkligt raseri uppstått till dess förmån, och dess offer (ty offer bliva de tyvärr) äro tusentals.

Det visar en egendomligt förvändhet från människans sida att på det sättet missbruka naturens gåvor. En samtida korrespondent beskriver sina förnimmelser efter en försöksdos så. I allmänhet svag i bevisföring, blev han uppfinningsrik, språksam och övertygande; från att vara försagd och tillbakadragen framhöll han sig själv och blev aggressiv. Försöket kulminerade i en plötslig förlust av minnet, förbunden emellertid med ett tillstånd av stor tillfredsställelse. Nästa morgon led han av vad han kallar mal aux cheveux. Tillfället skulle vara passande för oss att höja vår röst och varna den dumdriftiga allmänheten för det syndiga och fördärvbringande i detta och liknande experiment, men, oaktat en invändning säkerligen skulle vara på sin plats, känna vi oss ej vuxna rollen. Vi vilja blott nöja oss med att påpeka sakförhållandena. Cocain påstås vara den värsta 'kroppsfördärvaren' som finns, och det vill säga mycket i dessa tider, då absint, morfin och deras giftiga släktingar är på modet."

Prof. Haraldur Nielsson:

Kyrkan och den psykiska forskningen

Kr. 4: 50.

Ni bör läsa denna högintressanta bok om en rad psykiska fenomen.

Den eteriska strålningen

Ny bok om pendelforskningen av V. Vallberg.

Förf. har åstadkommit en ytterst saklig, intressant och givande framställning. Dels är det en redogörelse hur pendlingen går till och dels meddelar han resultat av egna undersökningar av konstverk, av Shakespears skrifers ursprung, Nya Testamentets skrifter, arvsfaktorer m. m.

Kr. 3: —.

Av samme författare:

Mystik och realism

Kr. 2: —.

Intelligensmätningar och tidspejlingar

Kr. 4: 50.

Båda dessa redogör för samma ämne — pendelforskning.

Från LITTERATURFÖRLAGET

Box 634, Stockholm 1.

rekvireras här förprickade böcker att sändas mot postförskott.

Namn

Adress

Postadress